

Екологічне виховання як напрямок розвитку гармонійної особистості

Р.А.КАЗАРОВА

Електромеханічний технікум

Харківської національної академії міського господарства

Негативні зміни у природному середовищі під впливом зростаючих виробничих потужностей внесли корективи у відносини людини і природи. У зв'язку з глобальною екологічною кризою, необхідно з'ясувати, які відносини людини і природи можна вважати гармонійними, як людська діяльність впливає на природне середовище і відмітити, чому екологічна культура і екологічне виховання настільки важливі особливо зараз. Рівень екологічної культури прямо пропорційний екологічному стану природи і знаходиться у прямій залежності від екологічного виховання. Екологічна відповідальність також пов'язана з екологічним вихованням. Дотримання моральних вимог, пов'язаних з відношенням до природи, передбачають розвинуту переконаність, а не страх за можливе покарання і осуд з боку оточуючих.

Людина познає світ протягом життя. У створенні цілісної особистості значну роль відіграє освіта. Екологічна освіта дає знання про особливості взаємодії суспільства та природи, розвиває в людині здатність розуміти і оцінювати конкретні дії та ситуації. В свідомості людини повинна відбуватися постійна оцінка можливих наслідків, як безпосередніх так і майбутніх, з позиції не тільки добробуту людини, а й гармонізації відносин у системі «суспільство-природа». Відношення дитини до природи визначають три фактори: безпосереднє пізнання природи; екологічне виховання в закладах освіти; засоби масової інформації. Екологічне виховання – психолого-педагогічний процес, метою якого є формування у індивіда не лише наукових знань, а й певних переконань, моральних принципів, що визначають його життєву позицію та поведінку в області охорони природного середовища та раціонального використання природних ресурсів, екологічної культури окремих громадян та всього суспільства в цілому. Природа в діяльності студентів постає як: об'єкт турботи і праці, коли вони перетворюють і охороняють її; об'єктом і предметом цілеспрямованого пізнання, коли вони вивчають її закономірності на заняттях і вдома; реальним простором, де протікає діяльність; природним середовищем – в заняттях спортом, мандрівках; об'єктом і предметом художнього зображення – в процесі творчого самовираження.

Щоб забезпечити найбільш сприятливі умови для цілісного сприйняття дійсності, в технікумі організується трудова, пізнавальна, дослідницька, художня, ігрова, туристсько-краєзнавча і спортивно-оздоровча діяльність студентів серед природи. Таким чином, студенти зростають духовно і, в той же час, загартовуються фізично, формують волю і характер, виховують колективізм і патріотизм майбутніх турботливих хазяїв рідної землі. Для формування гармонійної особистості необхідні педагоги-універсали, які глибоко знають не тільки свій предмет, але й загальні закономірності виховання бережливого ставлення до природи. Формування у студентів такого ставлення є цілеспрямованим процесом. В цьому напрямку можливо застосовувати різні прийоми і методи педагогічної роботи: бесіди і лекції, залучення до волонтерського руху та художньої творчості, змагання і особистий приклад, дослідницькі та туристсько-краєзнавчі гуртки, випуск екологічних газет та природоохоронні акції тощо.

Збереження планети залежить і від якості, і від темпів формування екологічної свідомості та екологічної культури, що відбуваються в процесі екологічного виховання.